

V Bruseli 6. mája 2024
(OR. en)

9446/1/24
REV 1

LIMITE

COARM 91
CONOP 28
CFSP/PESC 652
COPS 243

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Predmet:	Návrh záverov Rady o pozícii EÚ k boju proti nedovolenému obchodovaniu s ručnými a ľahkými zbraňami na účely Štvrtej konferencie o preskúmaní vykonávania akčného programu OSN pre RLZ (18. – 28. júna 2024 v New Yorku)

Delegáciám v prílohe zasielame návrh záverov Rady o pozícii EÚ k boju proti nedovolenému obchodovaniu s ručnými a ľahkými zbraňami na účely Štvrtej konferencie o preskúmaní vykonávania akčného programu OSN pre RLZ (18. – 28. júna 2024 v New Yorku)

Touto verziou sa opravuje názov v predmete pôvodnej verzie, obsah zostáva nezmenený.

NÁVRH

**ZÁVERY RADY O POZÍCII EÚ K BOJU PROTI NEDOVOLENÉMU OBCHODOVANIU
S RUČNÝMI A ĽAHKÝMI ZBRAŇAMI NA ÚČELY ŠTVRTEJ KONFERENCIE
O PRESKÚMANÍ VYKONÁVANIA AKČNÉHO PROGRAMU OSN PRE RLZ
(18. – 28. JÚNA 2024 V NEW YORKU)**

1. Rada konštatuje, že nedovolené ručné a ľahké zbrane (ďalej len „RLZ“) a ich munícia naďalej prispievajú k nestabilite a ozbrojenému násiliu a sú prekážkou udržateľného rozvoja a úsilia v oblasti krízového riadenia, ďalej narúšajú stabilitu celých regiónov, štátov a spoločností v týchto regiónoch, podporujú ozbrojené násilie a organizovanú trestnú činnosť a zhoršujú dôsledky teroristických útokov. Rada je odhodlaná predchádzať nedovolenému obchodovaniu s RLZ a ich muníciou a potláčať ho a presadzovať všestrannú zodpovednosť vo vzťahu k legálnemu obchodovaniu s RLZ.
2. V súlade s príspevkom Európskej únie (EÚ) k Paktu OSN pre budúcnosť a Novým programom generálneho tajomníka OSN pre mier Rada konštatuje, že je potrebné posilniť nástroje kontroly konvenčných zbraní a zlepšiť ochranu civilného obyvateľstva pred účinkami týchto zbraní, okrem iného podporou ďalšieho dodržiavania medzinárodného humanitárneho práva a práva v oblasti ľudských práv a posilnením boja proti šíreniu ručných a ľahkých zbraní: 1. prijať regionálne a vnútroštátne plány ciele a záväzky s primeranými prostriedkami na sledovanie pokroku a mobilizáciu medzinárodnej podpory; 2. stavať na akčnom programe OSN a dostupných medzinárodných nástrojoch a iniciatívach v oblasti sledovania, budovania kapacít s cieľom zabrániť odkláňaniu zbraní a zabezpečiť účinné riadenie zásob; 3. zaoberať sa vývojom nových technológií.
3. Rada považuje Akčný program OSN na predchádzanie, boj a elimináciu nezákonného obchodovania s ručnými a ľahkými zbraňami vo všetkých jeho aspektoch za univerzálny rámec na boj proti hrozbám, ktoré predstavujú nedovolené RLZ, a podporuje jeho plné a účinné vykonávanie na národnej, regionálnej aj globálnej úrovni.

4. Rada víta blížiacu sa štvrtú konferenciu o preskúmaní (RevCon4), ktorá sa bude konať 18. až 28. júna 2024 v New Yorku a ktorá je príležitosťou preskúmať pokrok vo vykonávaní akčného programu. Rada sa domnieva, že ambíciou RevCon4 by malo byť zaistenie relevantnosti akčného programu a zvýšenie jeho efektívnosti.
5. Rada pripomína, že 17. októbra 2022 prijala rozhodnutie (SZBP) 2022/1965 s cieľom podporiť úplné a účinné vykonávanie akčného programu a medzinárodného nástroja na sledovanie, posilniť medzinárodnú, regionálnu a národnú bezpečnosť, prispieť k zaisteniu bezpečnosti ľudí, presadzovať udržateľný rozvoj prostredníctvom kontroly RLZ a podporovať rodovo responzívne politiky a programy kontroly RLZ na základe dôkladnej rodovej analýzy.
6. Európska únia (EÚ) podporila podstatné a inkluzívne prípravy na RevCon4 v súlade s rozhodnutím Rady (SZBP) 2022/1965. Regionálne stretnutia poskytli zúčastneným štátom a príslušným regionálnym organizáciám fórum na identifikáciu výziev súvisiacich s RLZ v jednotlivých regiónoch a na diskusiu o regionálnych prioritách na štvrtú konferenciu o preskúmaní.
7. EÚ konštruktívne prispeje k zmysluplnému a konkrétnemu konsenzuálnemu výsledku RevCon4, pričom sa bude usilovať o to, aby sa v záverečnom dokumente konferencie zohľadnili tieto kľúčové ciele:
- i. uznať, že vykonávanie akčného programu podporujú synergie s medzinárodnými nástrojmi s podobnými cieľmi, ako sú napríklad Zmluva o obchodovaní so zbraňami a protokol OSN o strelných zbraniach, okrem iného aj vo vzťahu k povinnosti podávať správy, pomoci a spolupráci;

- ii. uvítať prijatie globálneho rámca pre riadenie konvenčnej munície počas celého jej životného cyklu. Uznať, že vykonávanie akčného programu dopĺňa globálny rámec pre predchádzanie nedovolenému obchodovaniu s muníciou, boj proti nemu a jeho odstránenie. Zachovať predchádzanie nedovolenému obchodovaniu s RLZ, boj proti nemu a jeho odstraňovanie v rozsahu pôsobnosti akčného programu a zaoberať sa všetkými potrebnými odkazmi na zodpovedné riadenie munície s cieľom zahrnúť muníciu do procesu akčného programu a nabádať zúčastnené štáty akčného programu, aby si v súlade s globálnym rámcom vymieňali a poskytovali relevantné skúsenosti, získané poznatky a najlepšie postupy. Uznať, že mnohé štáty už v prípade munície pre RLZ uplatňujú ustanovenia akčného programu a medzinárodného nástroja na sledovanie;
- iii. uznať, že v súlade s Agendou 2030 pre udržateľný rozvoj nemôže existovať mier bez udržateľného rozvoja, žiadny rozvoj bez mieru a ani bez dodržiavania ľudských práv a rodovej rovnosti. V tomto smere má potláčanie nedovoleného obchodovania s RLZ a ich muníciou rozhodujúci význam;
- iv. podporovať rodovo citlivý prístup ku kontrole RLZ a uznať diferencované vplyvy ozbrojeného násilia na ženy, mužov, dievčatá a chlapcov a pri vykonávaní akčného programu presadzovať úlohu žien, ako aj rodovú analýzu v rámci opatrení na kontrolu RLZ ako podmienku ich účinnosti;
- v. podniknúť kroky na udržanie a zvýšenie účinnosti akčného programu a jeho medzinárodného nástroja na sledovanie vzhľadom na vývoj technológie, dizajnu a výroby RLZ a obchodovania s nimi. EÚ je obzvlášť znepokojená tým, že prehlbujúca sa tendencia používať ručné zbrane s polymérovým rámom alebo modulárnym dizajnom a absencia celosvetovej normy pre spôsob a umiestnenie označenia týchto zbraní môžu postupne ohroziť kapacitu na ich sledovanie. S cieľom zabezpečiť a uchovať kapacitu na sledovanie modulárnych RLZ a RLZ s polymérovým rámom je nevyhnutné, aby sa na RevCon4 dosiahla dohoda o procese, ktorým sa dospeje ku konsenzu o označovaní týchto RLZ.
- vi. podporovať zriadenie otvorenej technickej expertnej skupiny pre vykonávanie akčného programu OSN a jeho medzinárodného nástroja na sledovanie, pokiaľ ide o nové technológie v oblasti RLZ;

- vii. podporovať existujúcu dobrovoľnú výmenu informácií medzi štátmi o zistených prípadoch odklonu zbraní s cieľom odhaliť a prerušiť kanály obchodovania so zbraňami a zlepšiť kapacitu na posudzovanie rizika v kontexte kontroly vývozu zbraní (článok 11 Zmluvy o obchodovaní so zbraňami a Fórum na výmenu informácií o odklone);
 - viii. zdôrazniť úlohu postupov kontroly vývozu zbraní z hľadiska predchádzania nedovolenému obchodovaniu s RLZ a boja proti nemu, a to aj posudzovaním rizika odklonu (a to aj z rodového hľadiska) pred udelením vývozných licencií;
 - ix. podporovať činnosti na kontrolu RLZ v oblastiach zasiahnutých konfliktom zabezpečením významnejšej úlohy pre OSN a regionálne operácie na podporu mieru, pričom sa pri vymedzovaní ich mandátu individuálne zväži začlenenie pomoci pre monitorovanie zbrojného embarga a riadenie zásob a, ak je to možné, v spolupráci s expertnými skupinami OSN zodpovednými za monitorovanie zbrojných embárg OSN;
 - x. zvýrazniť úlohu akčného programu v boji proti terorizmu. Účinné vykonávanie akčného programu prispieva k predchádzaniu možností teroristov nadobúdať RLZ, čím sa znižuje potenciálny dosah ich útokov;
 - xi. uznať úlohu, ktorú RLZ zohrávajú v kontexte domáceho a rodovo motivovaného násillia, najmä násillia páchaného rodinou alebo intímnyim partnerom, a zabezpečiť, aby verejne dostupné údaje o zneužívaní strelných zbraní boli rozčlenené podľa pohlavia a zahŕňali údaje o domácom a rodovo motivovanom násillí;
 - xii. podporovať dôležitú úlohu, ktorú pri vykonávaní akčného programu zohrávajú regionálne organizácie, ako aj zapojenie výskumných pracovníkov, občianskej spoločnosti a priemyslu do činností súvisiacich s akčným programom vo všeobecnosti.
8. EÚ sa domnieva, že v záverečnom dokumente RevCon4 by sa mal uviesť odkaz na tieto dokumenty:
- záverečné dokumenty z medzizasadnutí akčného programu (7. dvojročné zasadnutie štátov v roku 2021 a 8. dvojročné zasadnutie štátov v roku 2022),

- správa generálneho tajomníka OSN o ručných a ľahkých zbraniach určená Valnému zhromaždeniu OSN v roku 2022 (A/CONF.192/BMS/2022/1) a Bezpečnostnej rade OSN v roku 2023 (S/2023/823) a v roku 2021 (S/2021/839),
- správa generálneho tajomníka OSN Valnému zhromaždeniu OSN (A/CONF.192/BMS/2014/1) o najnovšom vývoji, pokiaľ ide o výrobu, technológiu a dizajn ručných a ľahkých zbraní, ako aj dôsledky na vykonávanie medzinárodného nástroja na sledovanie,
- rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN o RLZ (rezolúcia BR OSN č. 2117 z roku 2013, rezolúcia BR OSN č. 2220 z roku 2015 a rezolúcia BR OSN č. 2370 z roku 2017),
- rezolúcia Bezpečnostnej rady OSN o ženách, mieri a bezpečnosti (rezolúcia BR OSN č. 1325 z roku 2000 a nasledujúce rezolúcie) s osobitným odkazom na rezolúciu BR OSN č. 2242 z roku 2015, v ktorej sa konkrétne nabáda k posilneniu postavenia žien v úsilí zameranom na predchádzanie nedovoleným transferom, boj proti nim a ich elimináciu, ako aj v súvislosti s destabilizujúcim hromadením a zneužívaním ručných a ľahkých zbraní,
- rezolúcia Bezpečnostnej rady OSN č. 1612 z roku 2005 o deťoch v ozbrojených konfliktoch,
- rezolúcia Valného zhromaždenia OSN o riadení konvenčnej munície počas celého jej životného cyklu (A/RES/78/47), ktorou sa prijíma Globálny rámec pre riadenie konvenčnej munície počas celého jej životného cyklu (A/78/111), osobitný medzinárodný nástroj na riešenie rizík v oblasti bezpečnosti a ochrany, ktoré predstavuje konvenčná munícia vrátane odkláňania munície a nedovoleného obchodovania s ňou a neplánovaných výbuchov munície;
- dokumenty OBSE týkajúce sa RLZ.

9. Pokiaľ ide o hľadisko vykonávania akčného programu, EÚ podporuje, aby sa do záverečného dokumentu RevCon4 zaradili tieto prvky:

- i. podporovať vykonávanie na národnej úrovni prostredníctvom národných medziagentúrnych koordinačných subjektov, národných akčných plánov, národných kontaktných miest na inštitucionálnej a technickej úrovni, právnych predpisov vrátane doložiek o trestnej zodpovednosti, iných predpisov a administratívnych postupov a monitorovania s ohľadom na relevantné aspekty životného cyklu RLZ a ich munície vrátane výroby, označovania, vedenia záznamov, obchodovania, transferu, bezpečného a zabezpečeného vytvárania zásob a likvidácie;
- ii. podporovať regionálnu a subregionálnu spoluprácu a koordináciu;
- iii. presadzovať prvky súvisiace s RLZ v rámci bilaterálnej a medziregionálnej spolupráce v oblasti bezpečnosti vrátane cezhraničnej spolupráce a výmeny informácií medzi orgánmi presadzovania práva a colnými orgánmi s cieľom potláčať nedovolené obchodovanie s RLZ;
- iv. posilniť úlohu a postavenie regionálnych a subregionálnych organizácií na pomoc štátom pri vykonávaní akčného programu;
- v. umožniť a podporiť výmenu a využívanie informácií o identifikovaných vzorcoch nedovoleného obchodovania a prípadov odklonu v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi, a to aj prostredníctvom webových databáz na národnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni a s podporou úlohy Interpolu a OSN v tejto súvislosti;
- vi. presadzovať uplatňovanie dohôd o konečnom užívateľovi v kontexte kontroly vývozu RLZ;
- vii. podporovať používanie nových technológií v dizajne RLZ, ktoré umožňujú ich kontrolu, s cieľom identifikovať trasy a vzory odklonu RLZ a ich munície, ako aj prispievať k vyšetrovaniu trestných činov týkajúcich sa týchto prípadov odklonu;
- viii. zvýšiť úsilie v oblasti fyzickej bezpečnosti a riadenia zásob (PSSM), a to aj používaním nových technológií;
- ix. zlepšiť výmenu informácií, pokiaľ ide o zhabanie zbraní, v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a s cieľom riešiť slabiny a zvýšiť možnosti vyšetrovania a trestného stíhania, osobitne so zameraním na regionálnu spoluprácu;

- x. presadzovať a podporovať dodržiavanie noriem a uplatňovanie najlepších postupov pri nakladaní s ručnými zbraňami (Súbor modulov na vykonávanie kontroly ručných zbraní – MOSAIC) a muníciou (medzinárodné technické usmernenia pre muníciu – IATG);
- xi. presadzovať transparentnosť nabádaním štátov k spoločnému využívaniu kontaktných miest na inštitucionálnej a technickej úrovni pre akčný program;
- xii. nabádať štáty, aby predkladali svoje dvojročné správy o stave vykonávania akčného programu a medzinárodného nástroja na sledovanie s cieľom zvýšiť ich počet a kvalitu, aby zahrnuli RLZ do svojich správ pre Register konvenčných zbraní OSN (UNROCA) a aby podporovali synergie v tejto oblasti s ďalšími súvisiacimi medzinárodnými nástrojmi;
- xiii. riešiť problém nedovolenej výroby a modifikácie RLZ a ich komponentov prostredníctvom remeselnej výroby s prihliadnutím na najnovší vývoj a trendy, okrem iného aj prostredníctvom 3-D tlače, reaktivácie deaktivovaných strelných zbraní a konverziou strelných zbraní so slepými nábojmi;
- xiv. riešiť v rámci akčného programu a medzinárodného nástroja na sledovanie narastajúce výzvy, ktoré predstavuje remeselná výroba RLZ;
- xv. podporovať osvedčené postupy vo vzťahu k deaktivácii, aby sa dosiahla trvalá nepoužiteľnosť RLZ a fyzicky znemožnila ich reaktivácia, a to aj presadzovaním noriem stanovených vo vykonávacom nariadení Komisie (EÚ) 2015/2403;
- xvi. podporovať likvidáciu ako preferované riešenie nadbytku RLZ;
- xvii. zaoberať sa otázkou čoraz väčšej dôležitosti transakcií uskutočnených cez internet a online vrátane nehmotného transferu technológií a dizajnu, s ohľadom na nedovolené obchodovanie s RLZ a ich časťami a súčiastkami a ich výrobu;
- xviii. riešiť rozdiely v právnych predpisoch jednotlivých štátov, ktoré uľahčujú nedovolené obchodovanie s RLZ a ich výrobu vrátane nedovolenej konverzie strelných zbraní so slepými nábojmi na funkčné zbrane;
- xix. presadzovať väčšiu úlohu operácií na udržiavanie mieru pod hlavičkou OSN aj podobných regionálnych operácií v oblasti nedovoleného obchodovania s RLZ, a to v rámci ich mandátu a podľa potreby;

- xx. zohľadniť záležitosti súvisiace s RLZ a muníciou v programoch rekonštrukcie po skončení konfliktu a osobitne v rámci programov pre odzbrojenie, demobilizáciu a reintegráciu (DDR), pre reformu sektora bezpečnosti (SSR) a v kontexte programu Ženy, mier a bezpečnosť.
10. Pokiaľ ide o hľadisko vykonávania medzinárodného nástroja na sledovanie, EÚ podporuje, aby sa do záverečného dokumentu RevCon4 zaradili tieto prvky:
- i. zabezpečiť efektívnosť medzinárodného nástroja na sledovanie vzhľadom na vývoj technológie a dizajnu RLZ. EÚ je obzvlášť znepokojená tým, že prehlbujúca sa tendencia používať ručné zbrane s polymérovým rámom alebo modulárnym dizajnom a absencia celosvetovej normy pre spôsob a umiestnenie označenia týchto zbraní môžu postupne ohroziť kapacitu na ich sledovanie. S cieľom zabezpečiť a uchovať kapacitu na sledovanie modulárnych RLZ a RLZ s polymérovým rámom je nevyhnutné, aby sa na RevCon4 dosiahla dohoda o procese, ktorým sa dospeje ku konsenzu o označovaní týchto RLZ. Tento proces by mal byť zavŕšený konsenzuálnym prijatím dokumentu, ktorý bude dopĺňať medzinárodný nástroj na sledovanie, napríklad ako príloha. Okrem dohody o označovaní RLZ s polymérovým rámom a modulárnych RLZ by sa v tomto dokumente mali zohľadniť aj ďalšie dôsledky vývoja technológie a dizajnu RLZ vrátane 3D tlače a vývoj v oblasti označovania, vedenia záznamov a sledovania. Takýmto dokumentom by sa zabezpečilo, aby sa medzinárodný nástroj na sledovanie nestal v dôsledku vývoja technológie a dizajnu menej účinným;
 - ii. podporovať označovanie pri dovoze – ako sa požaduje v rámci medzinárodného nástroja na sledovanie – podľa možnosti už vo fáze výroby;
 - iii. presadzovať používanie nových technológií v záujme efektívnejšieho označovania, vedenia záznamov a sledovania RLZ. Súvisiace relevantné zistenia a návrhy sa uvádzajú v súhrne predsedu zo zasadnutia vládnych expertov;
 - iv. posilniť mechanizmy na výmenu informácií o národných systémoch označovania vo fáze výroby, ako aj o štandardných postupoch týkajúcich sa zaistených neoznačených RLZ;
 - v. podporovať vykonávanie medzinárodného nástroja na sledovanie na národnej úrovni prostredníctvom právnych predpisov týkajúcich sa označovania, vedenia záznamov a sledovania, ako aj prostredníctvom vypracúvania dvojročných správ, zriaďovaním národných kontaktných miest a vývojom národných akčných plánov;

- vi. budovať kapacity pre sledovanie RLZ a munície, ktoré sú predmetom nedovoleného obchodovania, v oblastiach zasiahnutých konfliktom, keďže to môže prispieť k identifikácii a obmedzeniu nedovolených tokov zbraní do oblastí konfliktu. Toto možno okrem iného dosiahnuť podporou zapojenia OSN a regionálnych operácií na podporu mieru do zberu, zaznamenávania, sledovania a likvidácie RLZ a ich munície, ktoré sú predmetom nedovoleného obchodovania, ak je to vhodné a v súlade s ich mandátmi a podľa možnosti v spolupráci s expertnými skupinami poverenými monitorovaním zbrojných embárg OSN; podporou budovania kapacít miestnych orgánov bezpečnosti a presadzovania práva vrátane podpory hľadiska žien, mieru a bezpečnosti na účely sledovania a vyšetrovania, a to v kombinácii s podporou databázy Interpolu iArms a ďalších relevantných databáz; a podporou iniciatív, ako je napríklad iTrace spoločnosti Conflict Armament Research.
11. Pokiaľ ide o medzinárodnú spoluprácu a pomoc, EÚ podporuje, aby sa do záverečného dokumentu RevCon4 zaradili tieto prvky:
- i. podporovať vykonávanie akčného programu prostredníctvom spolupráce a pomoci pri činnostiach kontroly RLZ;
 - ii. posúdiť vplyv spolupráce a pomoci poskytnutej pri vykonávaní akčného programu a predložiť výsledný dokument o tomto posúdení na dvojročnom stretnutí štátov počas medzizasadnutí;
 - iii. zvýšiť účinnosť a udržateľnosť pomoci intenzívnejšou koordináciou v rámci spolupráce s príslušnými regionálnymi organizáciami, darcami a implementačnými orgánmi, pri zachovaní plnej zodpovednosti prijímajúcich štátov a podľa možnosti na základe ich národných akčných plánov;
 - iv. podporovať Trustový fond OSN na podporu spolupráce v oblasti regulácie zbraní (UNSCAR);
 - v. zvýšiť transparentnosť spolupráce a pomoci v oblasti kontroly RLZ podporou globálnej databázy na evidenciu pomoci pri kontrole RLZ.